

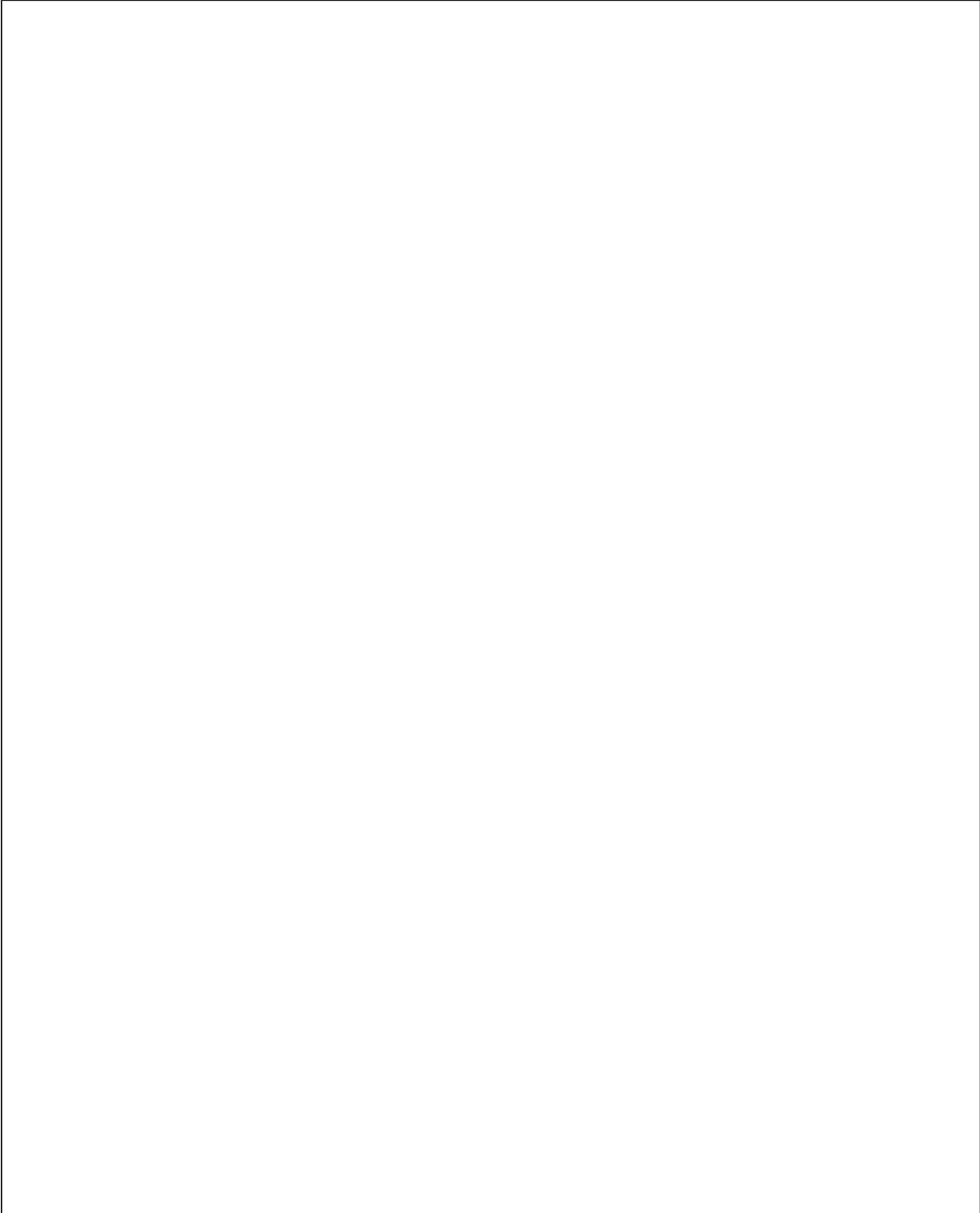
Instytut Pamięci Narodowej - Katowice

<https://katowice.ipn.gov.pl/pl3/aktualnosci/242065,Zlozenie-kwiatow-pod-tablica-upamietniajaca-czlonko-w-Krajowego-Osrodka-Kraj-Zabr.html>
14.05.2026, 13:45

Złożenie kwiatów pod tablicą upamiętniającą
członków Krajowego Ośrodka „Kraj” - Zabrze, 13
maja 2026 r.

13.05.2026

[Nastę](#)
[pny](#)
[Powr](#)
[ót](#)

13 maja 2026 r., w 73. rocznicę zamordowania członków Krajowego Ośrodka „Kraj” w więzieniu mokotowskim, przedstawiciele Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach złożyli kwiaty pod tablicą pamiątkową znajdującą się na cmentarzu parafialnym św. Józefa w Zabrze.

Hołd zamordowanym oddali: Jan Kwaśniewicz, naczelnik Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Katowicach, oraz Zbigniew Gołasz z Oddziałowego Biura Edukacji Narodowej IPN w Katowicach.

[Nastę
pny
Powr
ót](#)

Tablica na cmentarzu św. Józefa przypomina o członkach Krajowego Ośrodka „Kraj”: Ryszardzie Cieślaku, Leszku Śliwińskim, Bogusławie Pietrkiewicz i Tadeuszu Kowalczuku, zamordowanych 13 maja 1953 r. w więzieniu mokotowskim przy ul. Rakowieckiej w Warszawie. Egzekucję wykonano przed uprawomocnieniem się wyroku.

Część z nich wywodziła się ze środowiska harcerskiego. Leszek Śliwiński, ps. „Rawicz”, miał w chwili śmierci zaledwie 21 lat i należał do 3. Zabrskiej Drużyny Harcerzy. Ryszard Cieślak, ps. „Kalwiński”, miał niespełna 26 lat, w czasie wojny był robotnikiem przymusowym w Niemczech, a po wojnie służył w Wojsku Polskim. Bogusław Pietrkiewicz, ps. „Zbyszek”, pochodził z Lublina i miał 22 lata. Tadeusz Kowalczuk, ps. „Marek”, miał 23 lata, uczył się w Technikum Górniczym w Zabrze i pracował w kopalni.

W 1951 r. związali się z organizacją „Kraj”. Wzięli udział w akcji likwidacji Stefana Martyki, prowadzącego propagandową audycję Polskiego Radia „Fala 49”. Śledztwo prowadzone po zamachu przez aparat bezpieczeństwa miało dla władz komunistycznych priorytetowe znaczenie. Na przełomie czerwca i lipca 1952 r. organizacja została przypadkowo wykryta i następnie rozbita przez UB, aresztowano ponad stu jej członków — głównie studentów i uczniów.

Proces odbył się we wrześniu 1952 r. przed Wojskowym Sądem Rejonowym w Warszawie. Kilka miesięcy później, 13 maja 1953 r., czterej młodzi konspiratorzy zostali zamordowani w więzieniu mokotowskim.

Inicjatywa ufundowania tablicy narodziła się w środowisku dawnych harcerzy oraz rodzin ofiar. Szczególną rolę odegrali harcmistrz Krzysztof Witkowski, Barbara Mazur – siostra Leszka Śliwińskiego – oraz Tadeusz Denkowski, członek zabrzańskiej grupy dywersyjnej „Kalina” Krajowego Ośrodka „Kraj”, były więzień Mokotowa i autor wspomnień „Moje 1407 dni i nocy w więzieniu mokotowskim”.

Początkowo planowano odsłonięcie tablicy w 50. rocznicę śmierci zamordowanych, 13 maja 2003 r. Ostatecznie uroczystość odbyła się 2 października 2003 r. Dzięki życzliwości ks. infułata Pawła Pyrchały, proboszcza parafii św. Józefa w Zabrze, tablicę umieszczono na cmentarzu parafialnym, przy głównej alei, obok drewnianego krzyża poświęconego tym, których groby zostały zapomniane lub pozostały nieznanymi najbliższymi.

Od lat miejsce to pełni funkcję symbolicznej mogiły zamordowanych członków organizacji „Kraj”. W rocznicę wydarzeń z 13 maja składane są tam kwiaty i zapalane znicze. O pamięć o nich dbali ich bliscy, przyjaciele oraz środowiska harcerskie, traktując to miejsce jako znak przywracania im należnego miejsca w historii.

[Poprzedni Strona](#)